

Recenzija par SIA "Vidzemes televīzija" veidotajiem un pārraidītajiem 2019.gada 1.pusgada raidījumiem "Latvijas stāsti", "Ēdienkarte" un "Nedēļa Latvijā" saskaņā ar noteikto apjomu un termiņiem.

Raidījumu cikls "Latvijas stāsti"

Recenzenta uzdevums bija izvērtēt vismaz 12 raidījumus "Latvijas stāsti" (vismaz 2 katrā mēnesī), kas veidoti 2019.gada pirmajā pusgadā sabiedriskā pasūtījuma ietvaros. Recenzents raidījumu izvēlē vadījās pēc nejaušības principa. Kopumā gandrīz visi raidījumu atbilst sabiedriskā pasūtījuma kritērijiem, atklājot patiešām pārsteidzošu buķeti par dažādiem cilvēkiem, viņu darbiem, iniciatīvām. Zemāk plašāks izvērtējums par analizētajiem raidījumiem:

"Latvijas stāsti" Rafaels Ciekurs (01.06.2019)

Rafaels Ciekurs ir neatliekamās medicīniskās palīdzības feldšeris, kurš mīl savu darbu, regulāri papildina savas zināšanas, ir atbildīgs. Tas ir viņa patiešs stāsts par to, cik nepieciešams un grūts ir viņa darbs. To stāsta viņš pats, pirmajā personā. Skatītājam ļauj sekot tam līdzī un pašam izdarīt secinājumus. Šodien, kad visā valstī ir tik aktuāls mediķu jautājums, stāsts kļūst vēl aktuālāks. Rafaels Ciekurs pats ir nonācis pie secinājuma, ka lai aizstāvētu mediķu tiesības ir jāveido sabiedriska organizācija un to ir arī izdarījis. Jāuzteic operatoru darbs, pārdomāts ir Normunda Smaļinska scenārijs. Intervētājs kadrā nemaz nav redzams, tas ir raidījums varoņa monologs. Šoreiz tas sevi pilnībā attaisno. Raidījums ir sabiedriski nozīmīgs un aktuāls arī šodien. Vislielākais YouTube skatījumu skaits no visiem recenzētajiem raidījumiem - 844

"Latvijas stāsti" Aizputes jauniešu ideju māja (27.01.2019)

Ļoti patiešs, profesionāli veidots Selgas Dreimanes stāsts par Aizputes novada jauniešiem. Tā patiešām ir ideju māja, kur katrs jauniets var atrast sev piemērotu nodarbošanos. Ļoti aizkustina tas, ka jaunieši dodas uz attāliem novada pagastiem, jo ne visiem ir iespēja atbraukt uz Aizputi. Pilnībā atbilst sabiedriskā pasūtījuma kritērijiem.

"Latvijas stāsti" Maiga Livčāne (02.02,2019)

Daces Tribockas (Ogres TV) veidotais raidījums stāsta par vienkāršu lauku bibliotekāri, par bibliotēku kā galveno kultūras centru laukos. Tādu lauku bibliotekāru droši vien ir daudz un šis stāsts dod viņiem jaunu stimulu.

"Latvijas stāsti" Sanita Ziediņa (24.02.2019)

Talsu TV veidotais stāsts par Sanitu Ziediņu triju bērnu māmiņu un viņas skaudro stāstu. Viens no dviņiem tūlīt pēc dzemdībām smagi saslimst, kļūst par invalīdu. Mamma nepadodas un cīnās par savu bērnu. Viens puika vesels, otrs aprūpējams. Sanita Ziediņa no šī fakta nekautrējas un dibina mammu biedrību, kurām ir priekšlaicīgās dzemdībās dzimuši bērni. Viņa regulāri tiekas ar tādām mammām, cenšas viņām palīdzēt, sniedz padomus pa telefonu. Ļoti aizkustinošs un reizē sirdi plosošs stāsts.

"Latvijas stāsti" Jānis Ziņģītis (30.03.2019)

TV Spektrs veidotā saruna pie molberta ar gleznotāju, kurš stāsta par savām sajūtām, dalās ar savu pasaules uztveri un dzīves pieredzi. Mierīga, plūstoša un reizē dziļa saruna. Žurnāliste prot klausīties, kas šodien ir retums.

"Latvijas stāsti" Ķegums (06.04.2019)

Labās māsas – tā tulkojumā sauc šo sieviešu organizāciju no Ķeguma par kuru stāstu sagatavojusi Ogres TV. Ļoti aizraujošs stāsts par sievietēm, kuras sākušas ar pašu vienkāršāko - Daugavas krastā izveidojušas uzrakstu ĶEGUMS, lai kā pašas saka, to var no tāienes ieraudzīt. Tālāk dienas centrs un citi darbi. Laba sadarbība ar mātes organizāciju, starptautiski projekti.

"Latvijas stāsti" Viks (14.04.2019)

Vidzemes TV veidotais raidījums veltīts rakstnieka un dzejnieka Viktora Kalniņa 80.gadu jubilejai. Ar sev raksturīgo filozofisko piegājienu Viks aizrauj skatītāju, dalās savās dzīves atziņās. Labs žurnālista darbs, kaut arī intervējamais ļoti pateicīgs.

"Latvijas stāsti" Vēstures un kuģniecības muzejs (05.05.2019)

Zemgales TV piedāvā plašāku ieskatu Vēstures un kuģniecības muzejā - vecākajā muzejā Baltijā. Muzeja darbinieki vēsturiskajos tērpos, sarunas interesantas. Pirmajā brīdī likās vai šāds stāsts ir nepieciešams, jo visi it kā šo muzeju zina. Tomēr ne visi var atbraukt. Tāpēc raidījumu vērtēju pozitīvi.

"Latvijas stāsti" Reinis Rešetins (26.05.2019)

Talsu TV iepazīstina ar Reini Rešetinu - gados jaunu cilvēku, kurš dara darbu, kas viņam patīk. Viņš ir dejotājs, horeogrāfs un pedagogs. Ilgi nav ticējis, ka to spēj. Labs piemērs, ka dzīvē viss ir sasniedzams.

"Latvijas stāsti" Zaķusalas TV tornis (02.06.2019)

Žurnāliste Tatjana Šahovska parāda Zaķusalas TV torņa vēsturi. Daudz dokumentālu arhīva kadru, stāsts par torņa atjaunošanu.

"Latvijas stāsti" Kuldīgas restaurācijas centrs (12.01.2019)

Ļoti aizraujošs stāsts, ko sagatavojusi Skrundas TV par Kuldīgas centra restaurāciju, labs piemērs visai Latvijai. Pārsteidza, ka ikviens iedzīvotājs var doties uz šo centru, saņemt padomu, instrumentus un pats restaurēt kādu savas vēsturiskās mājas detaļu.

"Latvijas stāsti" Ārzemju studenti (23.03.2019)

Kurzemes TV stāsts par ārzemju studentiem Ventspilī. Intervija ar divām studentēm no Gruzijas un vienu no Uzbekistānas. Rodas sajūta, ka producenti ir mēģinājuši kaut ko saglābt, bet tas līdz galam nav izdevies. Manuprāt, neatbilst sabiedriskā pasūtījuma noteiktajiem kritērijiem.

Kopumā visi skatītie raidījumi, izņemot vienu, atbilst sabiedriskā pasūtījuma prioritātēm, atbilst raidījuma teksta mērķim, var veicināt izmaiņas sabiedrībā. Grūti spriest par visiem raidījumiem, taču daļa no tiem ir izsaukuši plašāku rezonansi sabiedrībā. Piemēram, raidījumā par Rafaelu Ciekuru izteiktās atziņas, liekas ir lielā mērā “pamodinājušas” pārējos mediķus, likušas labāk apzināt savus mērķus, ieraudzīt mediķu problēmu kopumā visā valstī. Rafaela Ciekura izteiktās domas tālāk rosinājušas vētrainu apspriešanu sociālajos tīklos. Pēdējie notikumi sakarā ar mediķu protesta akcijām to tikai apliecina. Līdzīgi var teikt arī par Sanitas Ziedīņas stāstu. Viņas vadītā biedrība ir iemantojusi ne tikai ārstu uzmanību, bet ļāvusi daudzām jaunām māmiņām labāk cīnīties ar priekšlaicīgu dzemdību sekām. Pateicoties tieši šai biedrībai, vairākas māmiņas, pārvarot psiholoģisko traumu, ir jauna bērniņa gaidās. Raidījumu cikla “Latvijas stāsti” katrs raidījums ir ļoti individuāls, tāpēc grūti visiem kopumā piemērot NEPLP universālos kritērijus. Piemēram, raidījumā par Zaķusalas TV torni ieguldīts ļoti liels redaktora darbs, apkopojot arhīva materiālus, savukārt raidījumā par Rafaelu Ciekuru un vairākos citos, uzteicams operatora darbs, ieskaitot drona izmantošanu.

Kopumā, izņemot vienu raidījumu, (te gan gribu piebilst, ka recenzenta skatījums ir dziļi subjektīvs) sabiedriskā pasūtījuma kritēriji ir izpildīti. Domāju, ka šis projekts ir jāturpina, tiesa mēģinot paplašināt saikni ar skatītāju, rosinot informēt redakciju par sava novada aktīviem, radošiem cilvēkiem un viņu labajiem darbiem.

Raidījums “Ēdienkarte”

Recenzenta uzdevums bija izvērtēt vismaz astoņus raidījumus, kuri bijuši ēterā 2019.gada pirmajā pusgadā, noskaidrot, cik ļoti tie atbilst sabiedriskā pasūtījuma kritērijiem.

“Ēdienkarte” Usmas ezerā (05.06.2019)

Talsu TV Baiba Demberga

Sākumā žurnāliste kopā ar raidījuma varoni dodas makšķerēt zandartus, pēc tam ezera krastā tiek gatavoti trīs ēdieni. Raidījums dzīvs, aizraujošs, tam diezgan liels skatītāju skaits YouTube kanālā - 2606 skatījumi.

“Ēdienkarte” (24.05.2019)

Talsu TV žurnāliste Sanita Liepiņa

Žurnāliste iepazīstina ar ķīnieti, kura Talsos ieradusies pirms 5 gadiem un gatavo īsteni “latvisku” ēdienu suši, savukārt kāds franču students cep plānās pankūkas un stāsta, francūži tās prot pagatavot daudz garšīgākas nekā latvieši. Recenzentam neizdodas saprast, kur te ir sabiedriskajā pasūtījumā noteiktais – pētīt un parādīt vietas, kur produktus audzē, ēšanas tradīcijas utt. Domāju, ka šis raidījums neiztur sabiedriskā pasūtījuma kritērijus.

“Ēdienkarte” (22.03.2019)

Vidzemes TV Žurnāliste Gunta Matisone

Ļoti atraktīvs raidījums par makaronu fabriku Raunā un ārstniecības augu zinātāju Zeltīti Kavieri Vaidavā.

“Ēdienkarte” (12.04.2019)

Vidzemes TV Žurnāliste Gunta Matisone

Žurnāliste viesojas strausu fermā Snēpelē. Skatītājs gūst informāciju par strausu audzēšanu Latvijā, pēc tam ar strausa olu dodas uz Kandavas tehnikumu, kur tiek gatavotas Lieldienu pusdienas, izmantojot strausa un paipalu olas. Ēdienu dažādība ievērojama.

“Ēdienkarte” (08.03.2019)

Talsu TV Žurnāliste Baiba Demberga

Raidījuma sākumā stāsts par medību tradīcijām, bet pēc tam pavārs Aivars Verņeckis gatavo dažādus ēdienus, arī no medījuma. Ēdienu gatavošana šoreiz parādīta ļoti detalizēti.

“Ēdienkarte” (28.02.2019)

Vidzemes TV Žurnāliste Gunta Matisone

Ļoti spilgta un raiba reportāža no garšu festivāla Siguldā. Liels visdažādāko latvisko ēdienu klāsts. Pēc tam turpat Siguldā ciemos pie “Dabas laboratorijas” īpašnieces Signes Turavskas. Te spiež sulas no Latvijā audzētiem augļiem un dārzeņiem. Ļoti interesants un skatītājam daudz dodošs raidījums.

“Ēdienkarte” (14.02.2019)

Talsu TV Žurnāliste Sanita Liepiņa

Valentīndienas raidījums. Ilva Liepniece, kas strādā bērnudārzā, gatavo vakariņas savam mīļotajam cilvēkam. Tiek klāts fantastisks galds, atklāti dažādi gatavošanas noslēpumi.

“Ēdienkarte” (17.01.2019)

Vidzemes TV Žurnāliste Gunta Matisone

Raidījuma apakšnosaukums “Cēsu garšas”. Stāsts par kādu māju Cēsīs, kur zem viena jumta ir gan ražotnes gan veikals. Pārsteidzošākais ir tas, ka te pārsvarā tiek piedāvāti gandrīz tikai šim novadam raksturīgi produkti.

Kopumā noskatoties astoņus “Ēdienkarte” raidījumus pēc tīri subjektīvas atlases, recenzents nonāca pie sekojošiem secinājumiem:

1. Joprojām žurnālistiem grūtības rada izpratne par sabiedriskā pasūtījuma būtību. Rodas sajūta, ka žurnālists vispirms atrod notikumu un dodas to filmēt un tikai montējot materiālu, domā, kā to padarīt par atbilstošu sabiedriskajā pasūtījumā noteiktajam. Īpaši tas attiecas uz Talsu TV. Varbūt nav notikusi pilna informācijas aprīte? Šķiet, ka Vidzemes TV skaidrojusi sabiedriskā pasūtījuma būtību daudz labāk.
2. Raidījuma “Ēdienkarte” ideja ir ļoti laba. Daudzo šāda tipa raidījumu konkurencē tā ir savā ziņā oriģināla. Protams, katram projektam ir “jāieskrienas”. Visi recenzenta skatītie raidījumi ir tapuši pirmajā pusgadā. Cerams, ka otrais pusgads ir daudz jaudīgāks.
3. Fragmentus no raidījuma “Ēdienkarte” koncepcijas - “pētīt un parādīt vietas, kur produktus audzē, konkrētu vietu ēšanas tradīcijas, ar ko interesantu spēj pārsteigt

mūsu lauki, ko spēj izdomāt un piedāvā mājražotāji, kā produkti no dobies pārtop ēdienā uz galda". Skatītajos raidījumos lielu daļu no tā neizdevās ieraudzīt.

4. Gribētos parunāt arī par raidījuma režisora darbu. Jau pašā raidījuma nosaukumā ir vārds KARTE. Vai tik sarežģīti ir parādīt karti ar vietas nosaukumu uz kuriem dodas raidījuma veidotāji?
5. Manuprāt, katrā raidījumā jāparāda viena ēdiena gatavošana no A līdz Z, tieši šim novadam raksturīga. Skatītājiem jālūdz šo ēdienu pagatavot un novērtēt sociālajos tīklos. Tā varētu tapt mēneša vai gada ēdiens. Palielinātos tiešā saikne ar skatītāju. Tāpat, lai žurnālistam būtu vieglāk atrast tos, kam ēdienu gatavošana ir sirdslieta, jāaicina skatītājus pieteikties. Tā būtu laba sacensība ēdienu gatavotājiem, gan papildus interese skatītājiem.
6. Ļoti gribētos lai šis projekts tiktu turpināts, ideja ir oriģināla un to precīzi īstenojot, paliekot zem veselīgas pārtikas zīmes, skatītāju auditoriju var krietni palielināt.

Raidījums "Nedēļa Latvijā"

Recenzenta uzdevums bija izvērtēt 2019.gada pirmā pusgada ietvaros 10 raidījumus, no katra mēneša vismaz vienu, tā lai šajos raidījumos būtu vismaz 20 sabiedriskā pasūtījuma sižeti.

Recenzijas autoram jau pirms diviem gadiem bija iespēja vērtēt ziņu sižetus, ko gatavo reģionālās TV un ko izmanto sabiedriskā televīzija. Divi gadi ir pietiekami ilgs laika posms, lai paskatītos, kas ir mainījies.

1. Tāpat kā toreiz pārsteidz tēmu dažādība, taču ir viena būtiska atšķirība – tās ir kļuvušas sabiedriski nozīmīgākas. Ja pirms diviem gadiem man nācās pārnest, ka sižets ir tīri vietējās problēmas atspoguļojums, tad tagad to raksturo vispārējs valstisks skatījums. Tas neapšaubāmi liecina par žurnālistu profesionalitātes strauju kāpumu. Te varētu izcelt TV Kurzeme sižetu par valsts aizsardzības mācības pilotprojektu, Vidzemes TV reportāžu par Igaunijas Latvijas elektropārvades līnijas būvniecību, vairākus sižetus par EP vēlēšanu ģenerālmēģinājumu jauniešiem, par gaisa monitoringu Ventspils sākumskolā, ko varētu īstenot visā Latvijā, jo tas ir vietējais izgudrojums.
2. Pirms pāris gadiem nācās norādīt, cik biklas ir reģionālās televīzijas attiecībā uz pašvaldībām. Tagad, šķiet, situācija mainās. Sandra Leitāne no Zemgales TV nekautrējas kritizēt Aizkraukles domi, kas devusi "zaļo" gaismu plastmasa rūpnīcas celtniecībai daudzdzīvokļu māju tuvumā nerēķinoties ar iedzīvotāju viedokli. Patīkami, ka dome sola reaģēt. Latgales reģionālā TV stāsta par dabas piegružotājiem Viļānu novadā, sadarbībā ar policiju atrod vainīgos. Dome atbalsta.
3. Vēl viens patīkams pārsteigums. "Žurnālisti ne tikai reaģē uz notiekošo, bet arī paši rosina jau laikus risināt gaidāmas problēmas, pie tam valstiskā līmenī. Vidzemes TV žurnāliste Laura Jansone stāsta par pavāru trūkumu, savukārt Sandra Leitāne no Zemgales TV runā par zāļu drošuma pārbaudes problēmām, kas var iestāties pēc pāris

mēnešiem. Patīkami, ka žurnālist spēj to laikus apzināt un informēt ne tikai sabiedrību, bet arī atbildīgās valsts struktūras.

4. "Neveiksmes stāsti jeb iedvesmas pēcpusdiena" - šis ir Vidzemes TV žurnālistes Elīnas Lapiņas atradums. Valmieras uzņēmēji dalās pieredzē par savām kļūdām biznesā. Šādas tikšanas vajadzētu pārraidīt pilnībā, kā mācību līdzekli topošajiem uzņēmējiem.
5. Vēl viens patīkams pārsteigums. Pirms diviem gadiem savā recenzijā pārmetu, ka žurnālisti baidās iet kadrā. Praktiski vienīgais izņēmums bija Santa Baumanē no Vidzemes TV. Esmu patīkami pārsteigts – tagad to dara gandrīz visi, no Vidzemes līdz pat Latgalei.

Patiešām liels prieks, ka reģionālo televīziju līmenis ir krietni audzis. Nevaru spriest, vai tas ir sabiedriskā pasūtījuma nopelns vai pašu žurnālistu izrāviens. Acīmredzot, gan viens gan otrs. Šķiet, ka sabiedriskais pasūtījums sāk sevi attaisnot. Vairāki no skatītajiem raidījumiem un sižetiem ir pelnījuši īpašu atzinību. Būtu jāmet kautrība pie malas. Varbūt pašām reģionālajām televīzijām, varbūt NEPLP būtu jāvirza labākie žurnālisti plašāka mēroga atzinībai, vai NEPLP būtu jāiedibina balva, kur tiktu godināti sabiedriskā pasūtījuma laureāti reģionālajās televīzijās.

Jānis Gavars
Žurnālists

20.12.2019